

Briuselis, 2026 m. gegužės 13 d.
(OR. en)

9116/1/26
REV 1

Tarpinstitucinė byla:
2026/0068 (COD)

COMPET 555
IND 326
MI 454
MAP 105
FDI 11
TRANS 299
CLIMA 254
ENV 486
ENER 239
ECOFIN 602
UD 136
POLCOM 170
CODEC 875

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Dalykas: *Pasirengimas 2026 m. gegužės 28 d. Konkurencingumo (vidaus rinka, pramonė, moksliniai tyrimai ir kosmosas) tarybos posėdžiui*

Pramonės spartinimo aktas: kaip geriausiai pasinaudoti prieiga prie bendrosios rinkos kaip svertu, pirmenybę teikiant Europai ir taikant mažo anglies dioksido kiekio reikalavimus

– *Politiniai debatai*

Rengiantis politiniams debatams 2026 m. gegužės 28 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje, delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės informacinis pranešimas „Pramonės spartinimo aktas: kaip geriausiai pasinaudoti prieiga prie bendrosios rinkos kaip svertu, pirmenybę teikiant Europai ir taikant mažo anglies dioksido kiekio reikalavimus“.

Pramonės spartinimo aktas: kaip geriausiai pasinaudoti prieiga prie bendrosios rinkos kaip svertu, pirmenybę teikiant Europai ir taikant mažo anglies dioksido kiekio reikalavimus

Kontekstas

2024 m. ES gamybos sektoriuje dirbo 18,3 % ES darbuotojų (arba 30 mln. žmonių), šiame sektoriuje buvo sukurta 14,3 % ES BVP ir buvo išmesta 26,2 % ES išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio. Todėl šiam sektoriui tenka pagrindinis vaidmuo užtikrinant ekonomikos klestėjimą bei strateginį savarankiškumą ir siekiant Sąjungos klimato srities tikslų.

Nepaisant gamybos sektoriaus ekonominės svarbos, jo BVP dalis per pastaruosius dešimtmečius sumažėjo nuo 17,4 % 2000 m. iki 14,3 % 2024 m. Šis sektorius susiduria su iššūkiais, kylančiais dėl nuolat aukštų energijos kainų, pasaulinių perteklinių pajėgumų, iškreiptos tarptautinės konkurencijos, didelių kapitalo ir veiklos sąnaudų dėl dekarbonizacijos, reguliavimo kliūčių, taip pat dėl lėtų ir nenuspėjamų leidimų išdavimo procedūrų. Visa tai kenkia jo konkurencingumui ir gebėjimui vykdyti dekarbonizaciją.

Todėl, pavyzdžiui, gamybos apimtys energijai imliuose pramonės sektoriuose nuo 2019 m. sumažėjo beveik 20 %, t. y. gerokai daugiau nei kituose gamybos sektoriuose, o kai kurie gamybos pajėgumai vis dar nepakankamai išnaudojami ir yra nepelningi. Jei nebus imtasi skubių veiksmų šiai tendencijai pakeisti, ES dekarbonizacija vyks deindustrializacijos būdu.

Švarios technologijos taip pat susiduria su iššūkiais, kiek tai susiję su konkurencingumu ir tiekimo grandinės pažeidžiamumu. Iš 15 pagrindinių švarių technologijų ES, palyginti su kitomis pasaulio šalimis, yra mažiausiai konkurencinga baterijų, fotovoltinių saulės energijos modulių ir elementų gamybos technologijų srityse – ji iš Kinijos importuoja apie 50 % savo baterijų paklausos ir 94 % fotovoltinių saulės energijos modulių ir elementų paklausos.

Panašus konkurencinis iššūkis taip pat akivaizdus daugelyje galutinės grandies tiekimo grandinių. Pavyzdžiui, nepaisant 2024 m. spalio 30 d. nustatytų kompensacinių muitų Kinijos elektrinėms transporto priemonėms su baterijomis, 2025 m. prekybos keleivinėms transporto priemonėms su Kinija balansas tapo neigiamas (1,2 mlrd. EUR pirmą pusmetį). Be to, automobilių dalių importas iš Kinijos 2021–2025 m. padidėjo maždaug 4 mlrd. EUR (+ 66 %), palyginti su maždaug 50 % sumažėjusiu eksportu į Kiniją. Taip yra dėl 30–35 % skirtumo tarp Europos ir Kinijos gaminių kainų. Atrodo, kad ši tendencija spartėja. Jau pranešta apie 76 000 automobilių pramonės tiekėjų prarastų darbo vietų, o per ateinančius penkerius metus rizika iškils iki 50 % gamybos sektoriaus.

Siekiant reaguoti į šias tendencijas, 2026 m. kovo 4 d. priimtame pasiūlyme dėl Pramonės spartinimo akto nustatyta strateginių sektorių pramonės pajėgumo didinimo ir dekarbonizacijos spartinimo priemonių sistema, kartu stiprinant ES ilgalaikį atsparumą ir klestėjimą.

Pramonės spartinimo aktas: tikslinės Europos pirmenybės ir mažo anglies dioksido kiekio reikalavimų nustatymas remiant strateginius sektorius

Pasiūlymą sudaro **trys pagrindiniai ramsčiai**: paklausos skatinimas siekiant sukurti pirmaujančias švarių gaminių rinkas, pasinaudojimas bendrosios rinkos galia kaip svertu pritraukti kokybiškas užsienio investicijas ir dekarbonizacijos projektų diegimo spartinimas.

Kalbant apie pirmąjį ramstį, Pramonės spartinimo aktu nustatoma sistema, skirta pirmaujančioms mažo anglies dioksido pėdsako ir Sąjungoje pagamintų pramonės gaminių rinkoms plėtoti. Šia iniciatyva siekiama spręsti ribotos paklausos problemą – ribota paklausa neleidžia plėsti gamybos ir užkerta kelią investicijoms į dekarbonizaciją. Tai pasiekama pasinaudojant bendrosios rinkos mastu kaip svertu ir didinant produktų paklausą, finansuojamą valstybės intervencinėmis priemonėmis (viešaisiais pirkimais, aukcionais ir viešosios paramos schemomis). Remiantis Komisijos aiškinamuoju memorandumu, siūlomos priemonės atspindi tarptautines tendencijas ir atitinka ES tarptautinius įsipareigojimus, nes Sąjungos kilmės sąvoka išplečiama įtraukiant gaminius, pagamintus šalyse, su kuriomis ES yra sudariusi susitarimą, kuriuo sukuriama laisvosios prekybos erdvė arba muitų sąjunga. Galimybė dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose suteikiama tik konkurso dalyviams iš šalių, kurios turi garantuotą prieigą.

Pasiūlymu nustatomi mažo anglies dioksido pėdsako ir (arba) Sąjungos kilmės reikalavimai atrinktiems strateginių sektorių gaminiams, įskaitant:

- plieną, cementą (naudojant betoną ir skiedinį) ir aliuminį, kai jie naudojami statybos ir automobilių sektoriuose;
- elektrines, hibridines transporto priemones ir transporto priemones su kuro elementais bei pagrindinius jų komponentus;
- įvairias nulinio balanso technologijas.

Šie horizontalieji reikalavimai Pramonės spartinimo aktą susieja su kitais šiuo metu svarstomais pasiūlymais dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriuose vartojamos tokios sąvokos, pavyzdžiui, pasiūlymu dėl lengvųjų automobilių ir lengvųjų komercinių transporto priemonių išmetamo CO₂ normų peržiūros ir pasiūlymu dėl įmonių netaršių transporto priemonių. Jie būtų taikomi viešųjų pirkimų procedūroms, aukcionams ir viešosios paramos schemoms. Siekiant neužkrauti pernelyg didelės administracinės naštos ekonominės veiklos vykdytojams, dalyvaujantiems viešųjų pirkimų procedūrose, kurioms taikomas Pramonės spartinimo aktas, atitiktis būtų tikrinama taikant savideklaracijos sistemą. Šiuo požiūriu užtikrinamas suderinimas su esamomis viešųjų pirkimų sistemomis, kartu tikrinant tik tuos veiklos vykdytojus, kuriems buvo paskirtos sutartys.

Kalbant apie švarias technologijas, Sąjungos kilmės reikalavimai būtų nustatyti iš dalies pakeičiant Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą¹, taip užtikrinant visapusišką jų integravimą į tą sistemą. Praktiškai esamos gairės, pavyzdžiui, dėl to akto² 28 straipsnio įgyvendinimo, kartu su atitinkama įgyvendinimo patirtimi, be kita ko, taikant kilmės taisykles, padėtų veiksmingai įgyvendinti šiuos reikalavimus.

¹ 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1735 dėl priemonių sistemos Europos nulinio balanso technologijų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1724.

² Komisijos komunikatas „Gairės dėl Reglamento (ES) 2024/1735 dėl priemonių sistemos Europos nulinio balanso technologijų gamybos ekosistemai stiprinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1724, (Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas) 28 straipsnio įgyvendinimo“.

Šia sistema siekiama sukurti nuspėjamus mažo anglies dioksido pėdsako pramonės gaminių paklausos signalus, kartu stiprinant ES gamybos pajėgumus ir strategines vertės grandines, laikantis M. Draghi pranešime³ pateiktų rekomendacijų.

Šis požiūris taikomas strateginiams sektoriams, kuriuose dekarbonizacijos išlaidos yra didelės, ir, nesiimant Pramonės spartinimo akte siūlomų veiksmy, poveikis galutinės grandies kainoms būtų didelis ir dėl to padidėtų rinkos nepakankamumo rizika. Jis taip pat įtrauktas į supaprastinimo darbotvarkę, kurioje, kai įmanoma, racionalizuojamos galiojančios taisyklės bei procedūros ir prireikus jomis remiamasi.

Kalbant apie **antrąjį ramstį**, pasiūlymu nustatomos aiškios sąlygos, taikomos užsienio investicijoms, viršijančioms 100 mln. EUR, į besiformuojančius sektorius (baterijų, elektrinių transporto priemonių, fotovoltinių technologijų ir ypatingos svarbos žaliavų), siekiant užtikrinti, kad šiomis investicijomis būtų kuriama apčiuopiama pridėtinė vertė, įskaitant kokybiškų darbo vietų kūrimą vietos lygmeniu, inovacijų skatinimą ir tvirtesnę integraciją į Europos vertės grandines. Kartu juo siekiama užtikrinti tinkamą skirtingų iniciatyvos ramsčių pusiausvyrą, kad būtų išsaugotas Sąjungos patrauklumas strateginėms investicijoms, kartu sumažinant investicijų nukreipimo į šalis partneres, kurios naudojasi lengvatinėmis patekimo į bendrąją rinką sąlygomis, riziką.

Pagal **trečiąjį ramstį** pasiūlymu supaprastinamas ir skaitmenizuojamas leidimų gamybos projektams išdavimo procesas taikant principą „vienas projektas – viena skaitmeninė procedūra“. Juo taip pat spartinama leidimų išdavimo sistema, taikoma energijai imlios pramonės dekarbonizacijos projektams, ir remiamas pramonės klasterių kūrimas, kiekvienoje valstybėje narėje nustatant specialias pramonės spartinimo zonas.

³ M. Draghi (2024). [The future of European competitiveness – In-depth analysis and recommendations \(Part B\)](#).

Klausimai diskusijai

- Ar, jūsų nuomone, siūlomoje sistemoje numatytos priemonės yra pakankamos, kad būtų spartinamas pramonės pajėgumas ir dekarbonizacija strateginiuose ES sektoriuose, kartu užtikrinant pakankamai tvirtus paklausos signalus ir tikrumą dėl investicijų, kad būtų atkurtas ES strateginių pramonės šakų konkurencingumas?
 - Ar manote, kad siūlomi tiksliniai Europos pirmenybės ir mažo anglies dioksido pėdsako kriterijai viešųjų išlaidų srityje gali veiksmingai padėti strateginiams sektoriams išsaugoti ir plėsti gamybos pajėgumą ES, sukuriant kuo mažesnę papildomą administracinę našta?
-